Klinika za unutarnje bolesti

Sekso, Mladen

Source / Izvornik: **Anali Kliničke bolnice "Dr. M.Stojanović", 1985, 24, 99 - 104**

Journal article, Published version
Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:220:909471

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository of the Sestre milosrdnice University Hospital Center - KBCSM Repository

KLINIKA ZA UNUTARNJE BOLESTI

Mladen Sekso

POVIJESNI PRIKAZ

Odjel za unutarnje bolesti je nastao osnutkom ove bolnice prije 140 godina. Imao je 12 bolesničkih postelja. Do 1885. god, djelovao je pod imenom *Medicinski odjel.* Tada je imao već oko 200 bolesničkih postelja, smještenih u Iliici 83. U njemu su se liječili pretežito internistički bolesnici (alj je bilo i drugih). Te je godine počelo kliničko i prostorno grupiranje bolesnika, pa se uskoro iz matice izdvojio *»Izvanjski odjel«*, a potom, s vremenom i drugi odjeli. Ta se godina smatra početkom već diferenciranog *Odjela za unutarnje bolesti.*

U tom procesu razvoja interne medicine, važnu je ulogu odigrao prvi predstojnik *Odjela za unutarnje bolesti, prim. dr Ivan Kosirnik.* On je bio na čelu *Medicinskog odjela* od 1883. godine, a potom *Odjela za unutarnje bolesti,* u Ilici 83 i u Vinogradskoj cesti, do svog odlaska u mirovinu, 1914. godine. Već 1886. godine, osnovao je *»Knjigu dijagnozah«* i ubrzo prvi protokol *Odjela za unutarnje bolesti.* Na dužnosti šefa Odjela zamijenio ga je *prim. dr Franjo Gutschy.* Godine 1921, mjesto predstojnika je preuzeo *prof. dr Lujo Thaller,* koji je zbog svojih naprednih ideja bio smjenjen, u svibnju 1941. godine. Treba spomenuti, da je *prof. dr H. Botteri,* jedan od korifeja naše suvremene interne medicine, bio predstojnik *Odjela za plućne bolesti* ove bolnice, od 1922. do 1934. godine, na koje je mjesto došao iz *Odjela za unutarnje bolesti* u Šibeniku. Svoje je radove, prvenstveno one o ehinokokozi, koji su bili objavljeni u svjetskoj medicinskoj literaturi, publicirao u vrijeme rada u ovoj bolnici.

Početkom 1941. godine, *Odjel za unutarnje bolesti* je bio podijeljen u dva dijela. Šef *Prvog odjela* je postao *dr Mario Krmpotić,* koji je 29. lipnja 1945. godine bio imenovan profesorom *Medicinskog fakulteta u Skoplju.* Od tada do 1. 11. 1946. godine, dužnost šefa preuzima *prim dr B. Halle. Drugi odjel, koji se nalazio u* prostoru današnje *Klinike za dječje bolesti* i imao 62 bolesničke postelje, vodio je *prim. dr Oto Belošević* do svoje smrti, ožujka 1945. godine. Do lipnja te godine, *Odjel vodi dr Nevenka Kasumović,* a potom, do 1. studenog 1946. godine, *prim. dr Vuk Jovanović,* nakon čega se Odjel ukida i prostor prepušta *Odjelu za neurologiju.* Tim danom (1. 11. 1946. g) postavlja se za predstojnika jedinstvenog *Odjela za unutarnje bolesti* profesor *Medicinskog fakulteta dr Dinko Sučić,* koji je došao iz *Interne klinike Rebro* i ostao na toj dužnosti do odlaska u mirovinu (31 12. 1965). Naslijedio ga je *prof. dr Ivan Reiner.* Nakon njegove smrti, 1975. godine, tu je dužnost preuzeo današnji predstojnik *Klinike za unutarnje bolesti, prof. dr Mladen Sekso.*

Odjel je 1938. godine imao 135 bolesničkih postelja. Te je godine bio osnovan mali *Hematološko-biokemijski*, a 1947. još i *Kardiološki laboratorij*. Hematološki i kardiološki laboratorij su slijedećih godina činili jezgru hematološke i kardiološke službe. Od zajedničkog *Hematološko-biokemijskog laboratorija* bila su, 1951. god, formirana dva zasebna laboratorija: *Biokemijski* (ostaje u prvom katu dograđenog paviljona) i *Hematološki*, koji se smjestio u treći kat paviljona *Internog odjela*. Supspecijalističke struke su se u to vrijeme sporo razvijale, zbog straha od parceliranja interne, tako da taj proces traje do konca pedesetih godina. Godine 1954. se diferenciraju hematologija i gastroenterologija, a 1959. endokrinologija.

Od 1961. do 1963, Odjel se širi postepeno u zgradu *Odjela za tuberkulozu pluća*, nakon njegovog preseljenja. Pritom napušta bolesničke postelje u tzv. »prvoj kući«. Od 1961. godine, sukcesivno se formiraju odsjeci, sa stacionarima i poliklinićkim laboratorijskim dijelom i to *Endokrinologija* 1961. g, *Kardiologija* 1963. g, *Opći odsjek* 1963. g, *Hematologija* 1964. g, *Gastroenterologija* 1964. g, *Nefrologija* 1966. g. *i Pulmologija* 1967. g. Takvom organizacijskom procesu je prethodio intenzivan stručni, znanstveni i nastavni rad, pa je Odjel, 13. Ilipnja 1964. godine, postao *Klinika za unutarnje bolesti Medicinskog*, a 1971. godine i *Stomatološkog fakulteta*.

Godine 1965. bila je centralizirana laboratorijska služba u Bolnici pa je Klinika izgubila svoje laboratorije. Budući da ta reorganizacija nije dala željene rezultate, laboratoriji su, 1971. godine, opet bili vraćeni *Internoj klinici*. Međutim, *Biokemijski laboratorij* se odvojio od Klinike i formirao kao samostalni zavod, sredinom sedamdesetih godina. Godine 1970, u Klinici je bila osnovana prva koronarna i postkoronarna jedinica u SFRJ. Iste je godine bio osnovan *Citološki laboratorij*, proširena *Kardiološka i Endokrinološka poliklinika* te *Kardiološki laboratorij*. Slijedeće je godine počeo radom *Endokrinološki laboratorij*, koji je prvi u našoj zemlji uveo radioimunološko određivanje polipeptidnih, a zatim i drugih hormona. Daljnji je napredak bio ostvaren otvorenjem *Odjela za preoperativnu i opću kardiologiju* (1972. godine), uvođenjem redovite poliklinčke aplikacije citostatika, transfuzija krvi i krvnih derivata (1976), osnivanjem *Nefrološke poliklinike i laboratorija* (1978), suvremenog *Gastroenterološkog laboratorija i endoskopije* (1980), *Elektrokoagulacije krvarećih lezija gastroduodenuma* (1984) i *Znanstveno-istraživačkog endokrinološkog laboratorija* (1984). Osnovani su i multidisciplinarni centri za bolesti hipofize i neuroendokrinologiju (1981), bolesti štitnjače (1983), dijabetes (1983) za ispitivanje nadbubrežnih žlijezda i reproduktivnu endokrinologiju (1983), pretilosti i poremećaja metabolizma masti (1983), za bolesti koagulacije (1983) i *Centar za reanimatologiju (1984)*.

KLINIKA DANAS

Klinika sada ima 172 bolesničke postelje, razgranatu i bogatu poliklinićku službu te velike suvremeno opremljene laboratorije. Na žalost, svoj razvoj nije mogla ostvariti na jednoj lokaciji. Smještena je na sedam mjesta i to u dva stara paviljona na jugu Bolnice, zatim u »Prvoj kući«, gdje je uprava Klinike; garderoba liječnika je iznad centralne kuhinje, *Endokrinološka poliklinika i laboratorij* u dijelu I kata dvorišne zgrade (bivša reumatologija), *Istraživački laboratorij* u

suterenu *Klinike za očne bolesti*, te *Odjel za preoperativnu i opću kardiologiju* u prizemlju zgrade *Zavoda za pneumoftizeologiju.*

U Klinici radi 268 radnika, od čega 48 liječnika, 11 inženjera kemije, 15 viših i 83 srednje medicinske sestre, 7 viših laboranata, 38 srednjih medicinskih tehničara, 6 bolničara, 14 administrativnih službenika, 38 pomoćnih radnica i 8 nosača.

Klinika je organizirana u zavode, odjele i odsjeke i to:

1. *Zavod za kardiovaskularne bolesti (prof. dr Lj. Barić)* koji ima *Odjel za urgentnu kardiologiju, Odjel za preoperativnu i opću kardiologiju, Odjel kardioloških laboratorija i Kardiološku poliklinik.*
2. *Zavod za hematologiju (prof. dr N. Milić)* koji ima *Klinički odjel, Odsjek poliklinike, Hematološki i citološki laboratorij.*
3. *Zavod za gastroenterologiju (prof. dr N. Šoljan)* čine *Klinički i Poliklinički odsjek te Gastroenterološki laboratorij i Endoskopija.*
4. *Zavod za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma (prof. dr M. Sekso)* ima *Klinički i Poliklinički odjel, Odjel za dijabetes* i *Odjel endokrinoloških i metaboličkih laboratorija.*
5. *Odjel za nefrologiju (prim. dr S. Samošćanec) ima Klinički odsjek, Polikliniku i Nefrološki laboratorij.*
6. *Odsjek pulmologije (doc. dr T. Šušković) ima Stacionar i Polikliniku.*
7. *Odsjek za urgentnu internu medicinu* ima hitnu *Poliklиničku službu* i *Jedinicu za opservaciju teških bolesnika.*
8. *Poliklinički odsjek opće interne medicine (dr Z. Pajalić).*

Klinika, radom svojih odjela, poliklinika i laboratorija, ostvaruje veliki stručni i zdravstveni program. Tako su 1984. godine bila na liječenju u stacionarima Klinike 3 623 bolesnika, sa 61 356 b. o. dana. U njezinim je poliklinikama bilo pregledano, samo za *USIZ Zagreb, 79 970 bolesnika i izvršeno 219 529* laboratorijskih pretraga.

NASTAVNA DJELATNOST KLINIKE

Dodiplomska se nastava održava za studente *Medicinskog fakulteta u Zagrebu* iz propedeutike i interne medicine te onkologije, kao i na dislociranom studiju medicinu u Splitu, iz interne. Od školske godine 1960/61. do 1965/66, održava se nastava interne medicine i za studente *Stomatološkog fakulteta u Zagrebu.* Vodio ju je *prof. dr I. Reiner.* Od 1970. godine, tu nastavu vodi *prof. dr Lj. Barić,* koji je ujedno i predstojnik *Katedre za internu medicinu Stomatološkog fakulteta.*

Klinika sa svojim nastavnicima, liječnicima i inženjerima sudjeluje u brojnim poslijediplomskim studijima *Medicinskog fakulteta* iz opće i urgentne medicine, citologije, imunologije, onkologije, kardiologije, gastroenterologije, dermatologije, te u poslijediplomskoj nastavi interne medicine *Stomatološkog fakulteta* u Zagrebu i Rijeci *(prof. dr Lj. Barić), Farmaceutsko-biokemijskog fa-*

kulteta u Zagrebu (prof. dr N. Milić). Prof. dr M. Sekso je sa *Zavodom za endokrinologiju*, od 1977. godine do danas, organizator i nosilac *poslijediplomskog* studija endokrinolgije *Medicinskog fakulteta* u Zagrebu, prvog takvog studija u Jugoslaviji.

Od 1976. godine, u ovoj se klinici, kao prva u zemlji, izvodi organizirana dvosemestralna teorijska i praktička nastava za specijalizante interne medicine. Od 1976. do konca 1984. godine, po tom programu je izvršilo specijalizaciju iz interne medicine 245 liječnika, dok je dio specijalizantskog staža iz interne medicine obavilo 207 liječnika drugih specijalnosti.

Osim toga, zavodi i odjeli Klinike organizirali su brojne tečajeve trajne edukacije u Zagrebu i gradovima diljem SR Hrvatske. U sastavu Klinike, djeluje, od 1983. godine, *Međunarodna endokrinološka škola* te od 1984. godine *Seminar o kardiopulmonalno-cerebralnoj reanimaciji*. U organizaciji sestara Klinike, provodi se od 1977. godine, sistematska trajna edukacija srednjih medicinskih kadrova i održavaju posebni kursevi za sestre specifičnih stručnih profila (kardiološkog, endokrinološkog, hematološkog itd).

U *Klinici za unutarnje bolesti* rade 4 profesora, 2 docenta i 4 asistenta *Medicinskog fakulteta* u redovitom i 2 profesora, 1 docent i 1 asistent u dopunskom radnom odnosu, te 1 profesor i 2 asistenta *Stomatološkog fakulteta. Prof. dr Mladen Sekso* je bio prodekan (1975—1977. god), a zatim dekan (1978—1981. god) *Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Prof. dr Mijo Rudar* je, od 1982. god, prodekan *Medicinskog fakulteta.*

ZNANSTVENA DJELATNOST KLINIKE

Znanstveni se rad ostvarivao u sklopu projekata *Republičkog fonda za naučni rad SR Hrvatske*, odnosno *SIZ-a V* (13 projekata, od kojih 2 izrazito prioritetna — IPI), *Međunarodne atomske agencije* (2), te kooperativnih istraživačkih studija s inozemnim institucijama (5), s organizacijama udruženog rada (4) i vlastitih internih znanstvenih programa.

Istraživanja u području hematologije, kardiologije, gastroenterologije, nefrologije, pulmologije i endokrinologije su bila usmjerena na ispitivanje: metabolizma cinka i bakra, imunoloških markera, humoralnog imuniteta, kombinacije citostatika, citomorfoloških, citokemijskih i citometrijskih metoda za utvrđivanje hemoblastoza i malignih tumora, hemostaze u hemoblastoza i tromboza, modifikacije kontrastnih metoda kod tromboza, miokardiopatije, osobito hipertrofične (opstruktivne i neopstruktivne), aritmogene miokardiopatije, koronarne bolesti, posebice kvantificiranje nekroze u akutnom infarktu miokarda, elektroterapije srčanih bolesti, osobito fiziološke elektrostimulacije, hemodinamike u mirovanju i oterećenju u koronarnoj bolesti i stečenim srčanim manama, želučane sekrecije, genetske povezanosti ABH — supstancija u ulkusnoj bolesti, intestinalne apsorpcije, alfa-fetoproteina karcinoma pankreasa, egzokrine funkcije pankreasa, markera hepatitisa B i antagonista H_2 receptora, asimptomske bakteriurije, toksičnog djelovnja lijekova u trudnoći i utjecaja dopamina na renalnu hemodinamiku, enzimske dijagnostike plućne embolije i patofiziologije pronhospazma u oboljelih od bolesti pluća, prirode gušavosti u SR Hrvatskoj, imunoglobulina koji sti-

muliraju štitnjaču, standardizacije endokrinoloških metoda, osovine hipotalamus-hipofiza-ciljne žlijezde i target tkiva na modelu toksičnog adenoma, pretilosti, tumora hipofize, rceptora u tumorima hipofize, dijabetesu i hirzutimu, konverzija estrogena u androgene, nefrolitijaze i hipertonije u endokrinologiji, postavljanje vlastitih metoda za određivanje hormona (PTH, vazopresin, ACTH), izradu komponenata i kompleta za imunokemijsko određivanje hormona (IPI) te imunologije u šećernoj bolesti.

Objavljene su 1122 publikacije u domaćim i inozemnim časopisima, od čega je više od 50% znanstvenih. Znanstveni stupanj doktora medicinskih znanosti postiglo je 18 liječnika i inženjera Klinike, 6 je spremno za obranu. Postignuto je i 18 magisterija znanosti. Četvorici radnika Klinike je priznat rad ekvivalentan magisteriju, a 6 nastavnika je izradilo habilitacijske radove. Za pionirske radove iz područja neuroendokrinologije u nas, *prof. dr Mladen Sekso* je dobio *Nagradu grada Zagreba* 1976. godine, a 1982. godine *Nagradu za životno djelo Socijalističke Republike Hrvatske. Prof. dr Ljubo Barić je dobio Nagradu grada Zagreba* 1982. godine, za razvoj kardiologije u nas.

Klinika za unutarnje bolesti njegovala je od samog početka suradnju s klinikama i Zavodima Kliničke bolnice te s brojnim medicinskim ustanovama u zemlji i inozemstvu. Ostvarena je uspješna suradnja s institucijama kao što su: *Središnji institut za tumore i slične bolesti, Zavod za zaštitu majke i djeteta, Institut »R. Bošković«, Zvod za transfuziju krvi SR Hrvatske, Zavod za dijabetes »Vuk Vrhovac« i dr).* Osobito je plodna bila suradnja s medicinskim centrima u SR Hrvatskoj (Zagreb, Karlovac, Sisak, Gospić, Zadar, Dubrovnik, Split, Šibenik, Pula, Osijek, Varaždin i dr). Ostvarivala se ne samo školovanjem kadrova na specijalizaciji, nego zajedničkim organiziranjem tečajeva trajne edukacije, zajedničkim istraživačkim projektima i pomoći u rješavanju stručnih problema (konzultacije, u roundi itd).

Međunarodna stručna i znanstvena suradnja s odgovarajućim institucijama u Londonu, Edinburghu, Aschaffenburgu, Düsseldorfu, Hamburgu, Zürichu, Bernu, Pisi, Stockholmu, Leidenu, Parisu, Montrealu, Oklahomi, Miamiju, Philadelphiji, Hustonu itd. je bila vrlo plodna, što se očitovalo razmjenom stručnjaka, organiziranjem zajedničkih skupova i istraživanja. Brojni članovi kolektiva, liječnici i inžnjeri, proveli su na usavršavanju šest mjeseci do dvije i pol godine u pojedinim centrima. Sve se to povoljno odrazilo ne samo na međusobne odnose među suradnim institucijama, nego, u prvom redu, daljnjim progresom odgovarajućih supspecijalnosti, a time i cijele Klinike.

Članovi Klinike su također vrlo aktivni u *Zboru liječnika Hrvatske*, u kojem su vodili brojne sekcije (endokrinološku, hematološku, kardiološku i dr) te odgovarajućim udruženjima svoje struke, na razini SFRJ.

Suradnici Klinike napisali su veliki broj knjiga i nastavnih tekstova.

Lj. Barić i sur: Simpozij o neinvazivnim dijagnostičkim metodama u kardiologiji, Zbornik radova, ur. Lj. Barić, Anali KB »Dr M. Stojanović«, Vol. 14, br. 2—3 1975

Lj. Barić: Elektrokardiografija u praksi (Pliva, Libelli medici), Zagreb, 1976.

M. Sekso i sur: Odabrana poglavlja iz interne medicine, Zagreb, 1978

Lj. Barić, J. Gjurović (urednici): Elektroterapija u kardiologiji, Anali KB »Dr M. Stojanović, vol. 20, 1981

M. Sekso (urednik): Hormones and Cancer, Period. biol., Vol. 85, Suppl. 1, 1983
Lj Barić: Kardiovaskularne bolesti, u udžbeniku: *M. Mimica i sur.:* Interna medicina u praksi, Školska knjga. Zagreb, 1984
N. Milić: Bolesti hematopoetskog sistema, u udžbeniku: *M. Mimica i sur.:* Interna medicina u praksi, Školska knjiga, Zagreb, 1984

BUDUĆNOST KLINIKE

Osnovni problem koji je nužno riješiti u što skorijoj budućnosti je formiranje *Zavoda za urgentnu internu medicinu,* tj. stvoriti novi prostor za opću internističku intenzivnu skrb, hemodijalizu i interventnu gastroenterologiju, odjel za prijem svih hitnih bolesnika osim onih koji ulaze u intenzivnu i koronarnu jedinicu (koju također treba proširiti). Time će se stvoriti uvjeti da vitalno ugroženi bolesnici budu adekvatno opskrbljeni i zaštićeni i da se u odjelima Klinike liječe pretežno bolesnici dotične određene skupine bolesti, tj. medicinske supsepcijalnosti. Nužno je proširiti i poliklinièke i laboratorijske prostore kardiologije, hematologije, gastroenterologije, nefrologije, endokrinologije te omogućiti daljnji suvremeni razvoj svih supspecijalističkih struka i ujedno lokacijski povezati sve dijelove Klinike oko jedne fizičke i prostorne jezgre. Zbog bolje i brže dijagnostike i terapije te zaštite zdravlja radnih ljudi, pronalazit će se specifični modeli čvršće suradnje i što bolje povezanosti s primarnom zaštitom. Brzi razvoj medicine, informatike i kompjutorizacije treba uklopiti u razvojne programe Klinike i težiti još boljem organiziranju timskog rada, konsolidacijom starih i stvaranjem novih centara i instituta. Ne smijemo posustati u daljnjem kadrovskom razvoju, ne samo radi pripremanja kadrova za novu bolnicu, nego, u prvom redu, radi suvremenog i visokog ranga koji medicina mora očuvati i razvijati u našoj kući, kao do sada. Da bi se to ostvarilo, u ovom času treba prvenstveno materijalno ulagati u razvoj kapaciteta *Klinike za unutarnje bolesti,* njenu izgradnju, opremu i kadrove, jer bez izvrsne interne ne može prosperirati niti jedna bolnica.